

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

Domaszék Község Önkormányzat Képviselő-testület 147/2017. (VIII.03.)
Kt. határozatának 1. számú melléklete

1. DOMASZÉK HELYE ÉS SZEREPE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN

Domaszék község Szeged vonzáskörzetében, a Szegedi Járás területén helyezkedik el. Kapcsolata a megyeszékhellyel rendkívül szoros, azonban kissé egyoldalú, a Domaszékre költözők túlnyomó része Szegeden dolgozik. Az alapfokú intézményellátás helyben biztosított. Északról Szeged-Kiskundorozsma, északnyugatról Zákányszék, délnyugatról Mórahalom, délről Röske és keletről Szeged települések határolják.

Domaszék a járás egyik legdinamikusabban fejlődő települése. Az egykori homokháti tanyavilágból az elmúlt évtizedek alatt egy infrastruktúrával jól ellátott községgé vált, és Szeged tipikus szuburbán része lett. Bár a külterületi népesség létszáma és az aránya nagyon magas és az intenzív mezőgazdasági termelés a jellemző gazdasági tevékenység, a kommunális mutatók zöme mégis városi szintű.

Szeged szerepe jelentős a település életében, azonban feltétlen cél, hogy a domaszéki értékeket, identitást megőrizve, a várossal jó kapcsolatot ápolva fejlődjön a település. Lakóterületi adottságai vonzóak, igényes, fejlődő az épített környezete, a várhatóan folytatódó népesség növekedés miatt új lakóövezeteket jelöl a terv. A település fiatal korából adódóan nincs számottevő épített értéke, azonban a kisvárosias milió, a külterületi természeti értékek, a jó levegő vonzó tényezők. Rendkívül jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, mely tovább erősíti pozícióját.

2. AZ IGAZGATÁSI TERÜLET SZERKEZETE ÉS FELHASZNÁLÁSA

Tájalkotó szerkezeti elemek

Domaszék az Alföld nagytáj, Duna-Tisza-közi síkvidék (középtáj) részét képező Dorozsma-Majsai-homokhát kistáj déli részén található, amely homokkal áthalmazott hordalékkúp-síkság. Természetes növényzete a füves puszta (sztyepp) és erdős puszta már csak nyomokban lelhető fel. Ma főleg szántóföldi területek. A homokhátak gyakran buckás felszínét a szél ereje rendezte, a folyók mozgatható hordalékát szállítva, áthalmazva. Egykor homoki tölgyesek borították felszínét, ma főleg kert- és gyümölcsgazdálkodás színtere.

A tájra hajdan jellemző tanyás gazdálkodásban nagy szerepe volt a szőlő- és gyümölcsstermesztésnek, a külterjesebb szántóföldi művelésnek és a szarvasmarha tartásának.

A település lakosainak nagy része ma is a mezőgazdaságból él. Az intenzív szántóföldi növénytermesztés, a kertés részeken zöldség, gyümölcs –elsősorban őszibarack - mellett, jelentős területet foglal el a fóliás zöldségtermesztés.

A település igazgatási területén ex lege védett láp, szikes tó és természeti területek találhatók. Röske és Domaszék összefogásával egy tanösvényt (Jancsár-szék Tanösvény) alakítottak ki. Ennek célja olyan természet-közeli semlyék bemutatása, melyen összefüggő szikes és lápi élőhelyek maradtak fenn. A térségben ezen a területen a legnagyobb arányú a szibériai nőszirm előfordulása. A tanösvény hossza 9,5 km.

Az erdő- illetve a mezőgazdasági területek közötti művelési ág-változás általában nem tartozik az építésügy hatáskörébe, de egy adott területnek az építési feltételeit nagyban befolyásoló területfelhasználási hovatartozását a két kategóriát illetően a Helyi Építési Szabályzat dönti el. A településszerkezeti terv az erdő- és a mezőgazdasági területeket nagyrészt a jelenlegi nyilvántartásnak megfelelően sorolja be. A település erdőszültsége alacsony, az üdülőterülettől

északra és az igazgatási terület déli részén található egy-egy összefüggő erdőfolt. Ennek ellenére a nagyfokú erdősítés nem javasolt, elsősorban a nagy számú tanyára és az intenzív mezőgazdaság jelenlétére való tekintettel. A mezővédő fásítás ellenben kívánatos, a defláció miatti porterhelés csökkentésére.

Az M5 autópálya jelentős elem a tájban, kettévágja a települést, de az 55. sz. főút is határt képez a déli és északi külterületrész között. A 120 kV-os és 400 kV-os légvezetékek vizuálisan terhelik a tájat, a település északi részén találunk belőlük ill. délnyugat-északkelet irányban szelik át az igazgatási területet.

Gazdasági területek a külterületen

Az 55. sz. főút fűzi fel a külterületi "Gksz" kereskedelmi szolgáltató övezeteket a terv. „Gip” ipari terület a Mórászákon, a főúttól délre egy nagyobb egybefüggő területen található.

Beépítésre szánt különleges területek a külterületen

A belterülettől közvetlenül délre „Ksp” sportpálya, az 55. sz. út mentén „Kid” idegenforgalmi övezetek, a „K-1” közmű és a belterület menti „Ki” intézményterület szerepel különleges beépítésre szánt területként.

Beépítésre nem szánt különleges terület a külterületen

A hulladéklerakó „Khu”, a „Kt” temető és a település délkeleti csücskében a napelempark „Ken” területei szerepelnek különleges beépítésre nem szánt övezeti kategóriában.

Mezőgazdasági területek

A külterületi népesség száma jelentős, kiterjedt tanyavilág jellemző a településre. A tanyák és szántóföldek „Má” általános, tanyás mezőgazdasági övezetbe kerültek. A 10%-ra emelkedett beépítési lehetőségek erősítik a külterületi élet, a helyben maradás lehetőségeit. A volt zártkerti terület egy része „Mk” kertes mezőgazdasági övezetbe kerül. A rétek, legelők „Mát” természetes gyep, sajátos felhasználású általános mezőgazdasági övezetbe kerülnek, ahol a természeti értékekre való tekintettel kell megválasztani a hasznosítást.

A földhivatali nyilvántartásban a jelenleg érvényes helyi szabályzat hatályba lépésekor már szereplő tanyákon és az Mk kertes mezőgazdasági területen – OTÉK alóli felmentés alapján – lehetővé kell tenni, hogy a kialakult állapot figyelembe vételével birtokközponttá válhassanak a 2500 m² területnagyságot elérő telkek.

Természetközeli területek

A mocsár és nádas művelési ágú földrészletek kerültek ebbe az övezetbe. Területén építeni nem szabad.

Bányászat

A község területén védendő földtani értékek, földtani veszélyforrások nem ismertek. Szilárd ásványi nyersanyag lelőhely, bányatelek nem található. A község területét a Domaszék - I. – szénhidrogén és a Szegedi-medence-Nyugat bányatelek fedik le. Az FGSZ Zrt. térképi adatszolgáltatása alapján a szerkezeti terv tartalmazza a Kiskundorozsma-Röszke DN 600 és a Kiskundorozsma-Röszke DN 800 földgázvezetékeket biztonsági övezetükkel együtt. Feltüntetésre kerültek az olajkutak is védőtávolságukkal az igazgatási területen. A mélyfúrások veszélyt jelentenek a felszín alatti vizekre és a tó vízháztartására nézve, ezért a Bányakapitányságtól kérni kell, hogy intézkedjen a használaton kívüli kutaknak az érvényes országos jogszabályok szerinti szakszerű eltömítéséről.

Domaszék igazgatási területének felhasználása az új szerkezeti terv szerint

Rendeltetési kategória	Központi Belterület és csatlakozó beépítésre szánt terület	Külterület	Összesen	BIA szorzó	BIA érték
	<i>206,7</i>	<i>5006,8</i>	<i>5213,5</i>		
Beépített és beépítésre szánt	183,7	157,5	341,2		660,0
Kertvárosi lakó - Lke	1,9	-	1,9	3,0	5,7
Falusias lakó - Lf	166,9	-	166,9	2,4	400,6
Kisvárosi lakó - Lk	2,7	-	2,7	1,2	3,2
Településközpont vegyes terület - Vt	5,2	0	5,2	0,5	2,6
Kereskedelmi gazdasági szolgáltató ipari terület - Gksz	5,0	70,5	75,5	0,4	30,2
Ipari gazdasági terület - Gip	-	7,8	7,8	0,4	3,1
Hétvégiházás üdülő terület - Üh	-	62,0	62,0	3,0	186,0
Különleges sport terület - Ksp	-	4,9	4,9	3,0	14,7
Különleges intézményi - Ki	1,1	-	1,1	3,0	3,3
Különleges Idegenforgalmi terület - Kid	0,1	6,9	7,0	1,5	10,5
Különleges közüzemi terület (villamos-energia alállomás) – K-1	-	1,2	1,2	0,1	0,1
Beépítésre nem szánt	23,0	4849,3	4872,3		19658,4
Gyorsforgalmi út - KÖu (4973,1m)	-	28,8	28,8	0,5	14,4

4

Országos főút - KÖu (10010,1m)	-	40,0	40,0	0,5	20,0
Országos mellékút - KÖu (6772,5m)	-	13,5	13,5	0,6	8,1
Gyűjtőút - KÖu (belt.:8113,8, kült.:44631m)	14,6	80,3	94,9	0,6	57,0
Megújuló energiaforrás területe - Ken	-	16,2	16,2	3,2	51,2
Különleges temető terület - Kt	-	3,1	3,1	6,0	18,3
Zöldterület (közkert) - Zkk	2,3	-	2,3	6,0	13,8
Erdőterület - Ev, Eg, Ek	0,8	343,2	344,0	9,0	3096,0
Mezőgazdasági terület - Má, Mk, Mát	6,0	4226,3	4232,2	3,7	15659,1
Vízgazdálkodási terület - V	0,1	22,3	22,4	6,0	134,4
Vízgazdálkodás - csatorna - V (23469,4m)	-	23,4	23,4	6,0	140,4
Természetközeli terület - Tk	-	55,7	55,7	8,0	445,6
Hulladék lerakó-kezelő - Hull	-	0,7	0,7	0,1	0,07

3.

A település biológiai aktivitásértéke összesen: **20318,4** pont.

4. LAKÓTERÜLETEK

Domaszék összes beépítésre szánt területeinek (341,2 ha) majdnem fele falusias lakóterület besorolású (166,9 ha), ez tehát a legtipikusabb módja a beépített területek használatának. Kisvárosi- és kertvárosias lakóterület minimálisan van jelen a belterületen, ahol összesen 56 db beépítetlen lakótelek található. A lakások és lakótelkek számának távlati tervezése a demográfiai folyamatok függvénye. A településen folyamatosan emelkedik a népességszám (~60 fő/év), ezért a belterület délnyugati és északi részén kiosztott lakóterületek és a meglévő üres telkek biztosította ~200 beépíthető ingatlan kiszolgálja a következő 8-10 év építési igényeit.

5. VEGYES TERÜLETEK

Domaszék községközpont és környezetére, az iskola telkére, a templomra és egy nyugaton kijelölt fejlesztési területekre a „településközpont” használati módot alkalmazza a településszerkezeti terv, amely lakóépületek mellett kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, hitéleti, nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális, közösségi szórakoztató szállás jellegű, igazgatási, iroda és sportrendeltetést is tartalmazhat.

6. GAZDASÁGI TERÜLET

A gazdasági terület az ipari, valamint a kereskedelmi, szolgáltató övezet. A belterületen az 55. sz. főút mentén közvetlenül találunk kereskedelmi-szolgáltató övezeteket. Túlnyomó többségük és az újonnan kijelölt ipari övezet a külterületen található. Az övezetekben lakóépület nem, legfeljebb a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakások építhetők az OTÉK szerint.

7. ÜDÜLŐTERÜLETEK

Hétvégi házas övezetbe tartozik a ruzsai út és a belterület közötti volt zártkerti területrés. Belterületbe sorolása távlatban sem várható. A főbb utcaszakaszokat 12 méteresre szabályozza a terv. A helyszíni bejárás alapján kijelenthető, hogy nagyságrendileg a telkek fele, ~ 100 db beépítetlen. Az övezet további bővítése nem várható.

8. KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

Különleges beépített illetőleg beépítésre szánt területként kezelendők a következő területek:

1. Intézményterület, jele: „Ki”.
2. Meglévő közműterület, jele: „K-1”.
3. Sportterület, jele: „Ksp”.
4. Idegenforgalmi terület, Jele: „Kid”.

Különleges beépítésre nem szánt területbe tartoznak a következők:

5. Hulladéklerakó területe, jele „Kh”
6. Megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló terület. jele „Ken”
7. Temető területe, jele „Kt”.

8. KÖZLEKEDÉS

Az M5 autópálya áthalad a község külterületén, csomópontja az 55. sz. főútnál található a település igazgatási területén belül. Az M9 autópálya nyomvonalát az országos területrendezési terv tartalmazza, ezért a település szerkezeti tervén is ábrázolásra kerül. Várhatóan a Zákányszéki útról lehet majd elérni a község északnyugati csücskét átszelő tervezett gyorsforgalmi utat.

A község mellett közvetlenül halad az országos szereppel bíró, 55 sz. másodrendű főút, mely keletnyugati irányban „vágja ketté” a település igazgatási területét. Országos mellékútként halad át a településen az 5431. j. 55.sz.-Öttömös összekötő út és az 54123 j. út.

Vasúti szempontból a Szegedi vasútvonalakon keresztül lehet kiszolgálni a Domaszéki igényeket. Távlatban várható az autópálya mellett a nagysebességű vasútvonal kialakítása, melyet feltüntet a szerkezeti terv.

A község fejlődése során az új lakóterületeken szabályozott úthálózati rendszer alakult ki. Meghatározó jellegűek a község úthálózata szempontjából az 55 sz. másodrendű főút és a község főutcája a Dózsa György utca. (54123 j. közút)

A legfőbb települési gyűjtőutak az Arany János utca, Maros utca, Vasút utca, József Attila utca, de gyűjtőútként jelöli a terv a Harang utcát, Kodály utcát, Bojárhalmi utcát, Sárkányhegyi utcát és a Kunhalmi utcát és a külterületi főbb útszakaszokat.

A község helyi autóbushálózattal nem rendelkezik, jelenleg csak az átmenő forgalmú autóbushoz biztosítják az ellátottságot. Az 55 sz. főúton sűrű autóbushálózati közlekedés található naponta mintegy 38 járatpár viszi el az utasokat.

Külön kialakított gyalogútvonalak még nem létesültek, nagyobb tereken vannak kifejezetten gyalogosok részére kialakított burkolt felületek.

Kerékpárút létesült az 55 sz. főút mellett, melynek az autópálya feletti folytatása tervezett. Kerékpársávok kerülnek kialakításra a belterületen.

9. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER

A település és környéke zöldfelületi hálózatát parkok, utakat kísérő zöldsávok, fasorok, intézmények és lakóterületek parkosított kertjei, mezőgazdasági területek és erdők alkotják.

A meglévő adottságok felhasználásával olyan egységes rendszer kialakítására kell törekedni, mely lehetőséget nyújt a hagyományos környezetkultúra megőrzése mellett a zöldfelületek gazdagítására, a használati érték növelésére, valamint a környezeti ártalmak csökkentésére is.

A fasorok fontos szerepet töltenek be a település zöldfelületi rendszerében. Összekapcsolják az egyes zöldfelületi elemeket, ugyanakkor helyi zöldfelületi értékkel bírnak. Az utcaképek jelentős alakítói. A közművek figyelembe vételével, megfelelő fajtájú, faiskolai minőségű díszfák ültetése szükséges, kertészeti kiviteli terv alapján. A meglévő utcafásorok esetében pótlás azonos fajtaival történjen. Folyamatos feladatot ad a meglévő gyümölcsfák leváltása faiskolai minőségű díszfákra.

A település központi parkja a Köztársaság tér. A II. világháborús emlékműhöz vezető burkolt járda két oldalán padok találhatók, növényállománya örökzöld és lombos egyedekből, évelőkből és egynyáriakból áll. Szépen gondozott. A Vízmű mögötti területen kopjafák mögött sövény zárja le a területet a Dózsa György utca felőli szakaszon. A tér belsejében több hársfa és ezüsthinták találhatók. Szabadság téren a Madách és Egyenlőség utcát gyöngyfavésszel felszórt út köti össze. Két oldalán több növényfajta egyediből sövény keretezi, valamint kopjafák kaptak helyet a cserjék között. A tér egyik fele gyepes foci pályaként működik. Az Egyenlőség utca felőli oldalán fásor telepítés történt. Az Árpád tér gyepes tér, közepén hidroglobusszal, fásor telepítés történt a Juhász Gyula és a Bartók utca felőli oldalon. Az Úttörő utcai közparkban az Arany János utca felől, több fajta fából álló, beállt növényállomány található a területen. Folytatásában kisebb korosztály számára alkalmas néhány játszótéri felszerelési tárgy: hinta, rugós játék, homokozó, mérleghinta, valamint pad kapott helyet. A játszó-pihenőhely mögött kerítéssel lezárt játszótér kapott helyet. Felszerelési tárgyai: kötélpálya, vár mászófallal, csúszdával. Az óvoda útjától Populus, Acer, Salix, Prunus, Robinia, Thuja vegyes növényei választják el.

A településkép meghatározásának nélkülözhetetlen elemei a fasorok. Jelentőségük nemcsak a por, szennyező anyagok megkötésében van, de a parkok, közterületek összekötő elemei.

Domaszék, széles, gondozott zöldsávokkal, de hiányos, s vegyes állományú fasorokkal rendelkezik. Több a fásor nélküli utca, ugyanakkor jelentős a közterületen az örökzöldek mennyisége. Egységes fásítás képét mutatja a József Attila és Arany János utca 1-1 szakasza. Szép Platán egyedek találhatók a Tisza utcában. Terv szerinti, ütemezett, a környezeti és közmű viszonyoknak megfelelő fásor rekonstrukcióra van szükség.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemeknek tekinthetők az óvoda, iskola, sportszomszék, Dankó tér és a temető zöldfelületei.

10. VÍZELLÁTÁS

Domaszék község vízellátásához szükséges vízmennyiséget 2 db víztermelő kút biztosítja. A korábban létesült I. sz. kút eltömedékelésre került. Így a teljes vízellátást a régi II. és az új III. számú kutak biztosítják. A kutakból búvárszivattyú segítségével kitermelt víz minősége arzén, vas és ammónium tartalma tekintetében nem felel meg a 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek, ezért a vízműtelepen víztisztítási technológia került kiépítésre. A II. sz. vízmű-kút: kataszteri száma: K-21/A; talpmélysége: 206 m; kivehető legnagyobb vízhozama. 820 l/min., üzemi vízhozam: 667 l/min. A kút 2001-ben felújításra került. A kútfej felszíni kiképzésű hőszigetelt acél kútszekrényben került elhelyezésre, üzemelő kút. A III. sz. vízműkút: kataszteri száma: B-40; talpmélysége: 281 m; kitermelhető vízhozam: 1270 l/min; üzemi víztermelése: 1150 l/min. A kútfej felszíni kiképzésű, hőszigetelt acél kútszekrényben elhelyezett, üzemelő kút.

A községben kialakult hálózati rendszer és a betáplálások eloszlása, valamint a nagyon ingadozó vízfogyasztások / téli – nyári csúcs / figyelembe vételével elegendő a jelenlegi ivóvíz rendszerben üzemelő, AK 200-30 típusú magas-tározó, amely a Bartók Béla utcában található.

A vízmű elosztó-hálózata döntően körvezetékes rendszerű, néhány ágvezetékekkel. Az elosztó-hálózat 3,0-3,5 bár üzemi nyomását a meglévő magas tározó és a hálózati szivattyúk biztosítják. A hálózat DN 50- NA 150 jellemzően acél, azbesztcement, KMPVC és KPE anyagú. Az Ivóvízminőség-javító Program során a hálózatfejlesztés valósult meg: D 90 és 63 KPE anyagban és 10.904,5 m hosszban, továbbá a hálózat kritikus szakaszai cserére kerültek a meglévő hálózat, mintegy 10%-os mértékében, valamint tolózárak, tűzcsapok és közkifolyók újultak meg, illetve létesültek.

A beépítésre kijelölt, de még fel nem használt területek (lakó- és üdülőtelkek, gazdasági területek) vízellátása a meglévő hálózathoz kapcsolódva mindenütt megoldható hálózatfejlesztési tervek elkészítésével. A tervezendő vezetékek átmérője nem lehet kisebb 80-100 mm-nél a hálózatra felszerelendő tűzcsapok megfelelő vízkibocsátása érdekében.

11. SZENNYVÍZELVEZETÉS

A községben két fajta rendszerű szennyvízgyűjtő csatornahálózat működik. A nagyobb mennyiségű és nagyobb területet ellátó a vákuumos kényszeráramlású szennyvízelvezető rendszer. A másik a gravitációs, közbenső átemelő rendszerű. A meglévő gravitációs csatornarendszer szennyvízátelő műtárgy kapacitása $Q_d = 360 \text{ m}^3/\text{d}$; $Q_{sz} = 5.0 \text{ l/s}$. Az átemelőhöz tartozó nyomóvezeték D110 KPE a meglévő vákuumgépháznál csatlakozik a szennyvíztelepi régi D125 KPE és az új D160 KPE szennyvíztávvezetékhez.

A vákuumos csatornarendszerben eredetileg PP műanyag vákuumaknák lettek kialakítva, amelyek nem bírják a víz és földnyomás és a vákuumhatás együttes terhelését és több helyen összetörnek. A megoldást találtak a problémára kihelyezett vasbeton aknákat alakították ki és próbálják ezt minél több helyen az már a műanyagakna sérülések előtt megtenni. A műanyag aknás rendszer másik problémája, hogy a telkeken belül vannak és két házat látnak el. Így az üzemeltetésük nehézkes és átláthatatlan. A közterületi beton vákuum aknák jelentenek ingatlanonkénti gravitációs ellenőrzőaknákkal és bekötőcsatornákkal korrekt üzemeltetési helyzetet.

12. SZENNYVÍZTISZTÍTÁS

A korábbi telep $Q_d = 2 \times 250 \text{ m}^3/\text{d} = 500 \text{ m}^3/\text{d}$ kapacitású volt, ami nem volt már elegendő. A szennyvíztelepet $Q_d = 695 \text{ m}^3/\text{d}$ kapacitásúra bővítették és SBR rendszerű technológiájúra átalakították át. A teljes kapacitásból $Q_d = 57 \text{ m}^3/\text{d}$ a szippantott szennyvíz fogadására van kialakítva. Az új egyedileg méretezett, SEMI SBR és szakaszos betáplálású, SBR biológiai

tisztítási technológiájú szennyvíztisztító rendszer ún. aktív eleveniszapos, időciklusok alapján, oldott oxigénszint szabályozással működő, totáloxidációs szennyvíztisztítási folyamatot tesz lehetővé. Ennek jellemzője a nagy pufferálási térfogat, az igen alacsony fajlagos szerves anyag terhelés, az ebből következő stabilizált eleveniszap, valamint a rugalmas alkalmazkodó képesség az alul- és túlterhelésekre. A telep Domaszék és Rösztke községek szennyvizét közösen kezeli. A településeken összegyűjtött szennyvizek továbbra is nyomóvezetékeken érkeznek a szennyvíztisztító telepre.

13. CSAPADÉKVÍZELVEZETÉS

A külterületeken és túlnyomórészt a belterületeken is kialakultak már a szélsőséges időjárási viszonyokból adódó vízhiányt és víztöbbletet kezelni tudó művek rendszerei. Az aszály esetére a vízvisszatartó műveket a tiltókat, zsilipeket, tározókat lehetne még érdemes a belterületen is fejleszteni. A község belterületének domborzati adottságai kedvezőek. A belterületen összefüggő, az egész község területére kiterjedő felszíni vízvezető hálózat nagy része már kiépült. A fejlesztési területrészekben, a telekosztások, út és utcahálózat kialakítása után nyílik lehetőség a levezető hálózat bevonalazására és a legkedvezőbb kapcsolat kialakítására a beépített területrészekkel. Az aszályos időszakok miatt viszont fontos tehát, hogy minél több vizet tartsanak meg a talajvízszint növelésére és a növényi kultúrák fejlesztése érdekében. A részben vagy teljesen vízvisszatartó vízrendezési megoldások kapnak prioritást. Javasoljuk a szikkasztó árkok, a nyíltszelvényű áteresztő, de rézsű megtámasztó burkolattal ellátott csatornák, valamint a nyíltszelvényű vízáteresztő burkolattal ellátott csatornák kialakítását.

A település területén két belvízrendszer és azok öblözetei találhatóak. A két rendszer közötti természetes vízválasztó vonal megközelítőleg a Szeged Ruzsai út vonalával esik egybe. A vízválasztó és a közigazgatási határ közötti terület vízvezetése a Domaszéki főcsatorna irányába valósul meg. A fenti vízválasztótól délre, a község belterülete és attól délre elhelyezkedő területek vízvezetése az északnyugat-délkeleti lejtésnek köszönhetően délkeleti és déli irányban valósul meg. Fő befogadóként az Algyői, Matyér-Subasai, Széksóstói, illetve Paphalmi csatornák szolgálnak. A település bel és külterületének vízgyűjtő területein vizek gyors elvezetése és hatékonysága nagyban függ az egyik legjelentősebb vízvezető hatású csatorna, az Ábrahámszéki főcsatorna állapotától.

14. GÁZELLÁTÁS

A külterületen, Kiskundorozsma irányából (a Kiskundorozsmai FGSz gázátadótól) Domaszék északi és keleti részén halad Rösztke felé a nagyközépnomású 8 bar-os vezeték először DN 200, majd a domaszéki leágazást követően DN 160 méretben. A tanyavilágban több leágazó vezetékhalózat is le van kötve, szinte behálózzák a tanyavilágot a gázvezetékek, elég magas a tanyák ellátottsága is, mind a lakótanyák, mind a gazdálkodások (ipari és mezőgazdasági) egyaránt. Kapacitás bővítések miatt sok helyen van vezeték párhuzamosítás és vezeték keresztezések. A község belterületét két közel párhuzamos vezeték látja el a Vasút utcán telepített gázfogyasztó állomásig. A régi DN90 PE vezeték, kapacitás problémák miatt kb. 12-15 éve lett párhuzamosítva DN110 PE vezeték kiépítésével. Erről a régi betáp vezetékről is vannak a kiskertekben ellátva fogyasztók, de azon a részen vegyesen van már nagyközép és középnomású gázelosztó vezeték, van ahol párhuzamosan is megy egymással a kettő.

A nagyközépnomású vezetékhalózat, így hosszútávon biztosítja a község kül-, és belterületi gázellátását, még a várható fejlesztési igényeket is biztonsággal kiszolgálja. A Rösztke irányába menő nagyobb vezetékről ki lehet még szolgálni a fejlesztési igényeket is.

A gázfogyasztó állomásról kiinduló 3 bar-os (középnomású) gázelosztó vezetékrendszer a község minden utcájában ki van építve, és a belterületi ingatlanok 90-95 %-a el van látva földgázzal, a hálózat a lakóterület bővítések ellátására is alkalmas. A földgázellátás hosszú távon ezen rendszerről biztonságos, ill. kisebb mértékű, korábban nem tervezett fejlesztések közvetlen ellátására is alkalmas. Nagyobb, ill. külterületi fejlesztések külön vizsgálat alapján a meglévő

földgázelosztó hálózat bővítésével vélhetően szintén megoldható. A középnyomású rendszer Mórahalom irányába, egész a község külterületi határáig elnyúlik, ennek a vezetéknek a méret és kapacitás kicsi, további ilyen irányú fejlesztése nem javasolt.

Zákányszék irányába szintén kiterjedte középnyomású vezetékhalózat üzemel a tanyavilágban, mely még több helyen Zákányszék területére is átmegy. Ezen vezetékek is méretben kicsik, kapacitásuk véges, fejlesztésüket ha kell alaposan át kell gondolni. A község nyugati külterületi (Mórahalom és Zákányszék irányába eső) középnyomású gázvezetékei korábban nem átfogó fejlesztési koncepció, hanem egyedi igények alapján bővültek, így ezeknek ténylegesen behatárolt a kapacitása és a fejleszthetősége. Természetesen egyedi és főleg lakossági igények ellátására most is alkalmas.

A gázhalózat fejlesztéseket minden esetben az Égáz-Dégáz Földgázelosztó Zrt. végzi el a felmerülő igények szerint megkötendő Hálózati Csatlakozási Szerződések alapján.

15. KÖRNYEZETVÉDELEM

Le A levegő minőségét pozitívan befolyásolja hogy a településen hőtermelésre primer energiahordozóként jelentős hányadban földgázt használnak. A háztartások éves földgázfelhasználása a földgáz árának emelkedésével párhuzamosan, folyamatosan csökkent. A földgáz felhasználás csökkenése részben az energiatakarékos szemléletnek de döntően a szilárd tüzelőanyagok részarányának a növekedésével magyarázható. A szilárd tüzelőanyagok használata a földház tüzeléshez viszonyítva levegőtisztasági szempontból kedvezőtlenebb mivel a levegőterheltségi szintet a földgáztüzeléshez viszonyítva nagyobb mértékben növeli.

A biomassza tüzelés klímapolitikai szempontból viszont kedvező. A klímapolitikai szempontok figyelembe vétele Domaszék szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mivel a Duna-Tisza közti Homokhátságon helyezkedik el és az EU felmérése szerint Magyarországon ez a terület lehet a klímaváltozás egyik első áldozata. A Homokhátságot az ENSZ Élelmészügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) is félsivatagi területnek nyilvánította.

Az ülepedő porterhelést elsősorban a deflációs külterületről transzmisszió útján bekerülő természetes eredetű por okozza. A szálló porterhelés jelentős részét a hőtermelő berendezések (beleértve az ipari technológiai hőtermelő berendezéseket is) valamint közlekedés kibocsátásai okozzák. A községben, bár a lakóingatlanok földgázzal történő ellátottság gyakorlatilag 100 %-os, a földgáz árának növekedése miatt egyre több háztartás áll át részben vagy egészben az egyéb tüzelőanyagok (szén, fa, és minden éghető anyag) használatára ami levegővédelmi szempontból kedvezőtlen.

A hulladéklerakó rekultivációja befejeződött ami kedvező hatással van a levegő minőségére.

Vízvédelem

Domaszék területe természetes felszíni vízfolyásokban szegény. Ez azzal magyarázható, hogy a homokhátra hulló csapadék a homok nagy vízáteresztőképessége miatt azonnal beszivárog. így a lehullott csapadék nem felszíni erek, patakok formájában szállítódik a Tisza felé, hanem a felszín alatt áramlik.

Domaszék közigazgatási területére eső felszíni vizek elsősorban a térséget behálózó csatornák rendszere melyek az időszakos belvizeket vezetik le a Tiszához. Legjelentősebb a Domaszéki-főcsatorna, ami 34 km hosszú, és 138 km² a vízgyűjtőterülete. A legtöbb csatorna jellemzően követi a természetes deflációs mélyedések ÉNy-DK irányú futását, és kivétel nélkül a Tiszába torkollanak, vizüket többnyire gravitációsan bevezetve a befogadóba. A csatornák medre a természetes állapotokhoz képest erősen módosult.

A csapadék mennyisége évenként átlagosan 570-590 mm. Az év során lehullott csapadék mennyisége alatta marad a meleg nyár okozta intenzív párologtató-képességnek, s „hiányzik” kb. 150 mm csapadék, azaz még ennyi legalább el tudna párologni. Ez az erősen aszályra hajló klíma fejezi ki azt, hogy az éghajlati típus száraz.

A területen talajvízállási maximumot tavasszal (április-március) talajvízállási minimumot ősszel (október) észlelhetünk. A talajvíz nagyarányú csökkenése főleg a nyári félévben játszódik le. E félév során a talajvíz pótlódása a felszíni párolgás következtében nem számottevő. A helyi csapadéknak nyáron kevés, illetve nincsen szerepe a talajvíz közvetlen pótlódásában. A szárazabb nyarakon a nagyfokú párolgás a talajvízkészlet jelentős fogyasztója.

A község csatornázása befejeződött. A szennyvizeket a Domaszék-Röszke közös, korszerűsített biológiai szennyvíztisztítóra vezetik. A tisztított szennyvíz befogadója a Matyér-Subasai-főcstorna.

A szennyvizek tisztításával javulni fog a felszín alatti és a felszíni vizek minősége is.

A felhagyott, rekultivált települési szilárdhulladék lerakó már nem fogja tovább szennyezni a felszín alatti vizeket. A rekultivált hulladéklerakó környezetében a rekultivációs terv szerint – mivel a tervezett rekultiváció után is potenciális szennyezőforrás marad – talajvízminőség monitoring rendszer került kiépítésre.

Továbbra is gondot fog jelenteni a külterületi ingatlanok szennyvízelhelyezése melyeknél egyedi szennyvízkezelési eszközöket kell alkalmazni.

A felszín alatti vízbe ill. a földtani közegbe közvetve ill. közvetlenül bevezetett előtisztított szennyezett vizek nem okozhatják a felszín alatti víz ill. a földtani közeg hatályos jogszabályban ill. hatósági határozatban előírt szennyezettségű küszöbértékének túllépését.

További terhelést jelent az intenzív mezőgazdasági művelés és az állattartás.

A talajra és talajvízre továbbra is terhelést jelentenek a légműködésből kimosódó és lehulló szennyezőanyagok.

Domaszék település vízműve által szolgáltatott ivóvíz minősége arzén, ammónium, valamint vas tekintetében nem felelt meg a 201/2001. (X. 25.) Kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek. A község megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvízellátásának biztosítása a Mórahalom és Térsége Ivóvízminőség-javító Program (KEOP-1.3.0/09-11-2011-0021) Domaszékre vonatkozó részének végrehajtásával realizálódott.

Domaszék vízellátó rendszerének fejlesztése eredményeképp új tisztítás-technológia került kiépítésre melynek segítségével a közüzemi ivóvízhálózatba kerülő víz az előírás szerinti minőségi követelményeket kielégíti.

Hulladékgazdálkodás

A Domaszéki települési szilárdhulladék lerakó a község D-i részén került kialakításra műszaki védelem nélkül. A települési szilárdhulladék lerakót be kellett zárni, mert nem felelt meg a hatályos környezetvédelmi előírásoknak.

A rekultiváció a Szegedi Regionális Hulladékkezelési Program Hulladéklerakók Rekultivációja című – KEOP - 2.3.0/2F/09-2009-0012-es kódszámú – projekt keretében valósult meg.

A Domaszéki hulladéklerakó kétütemű rekultivációjának első üteme befejeződött, melynek során a depónia ideiglenes lezárása megtörtént. A depónia végleges lezárására a depóniában lejátszódó természetes folyamatok (szerves anyagok bomlása során keletkező gázfejlődés) befejeződése után a depónia stabilizálódása után kerül sor.

A hulladéklerakó rekultivációja jelentősen megváltoztatta a lerakó korábbi környezetét. Megszűnt a közvetlen környezeti kockázat és a felszín alatti és feletti vizek szennyeződésének a veszélye, javult a levegő minősége, és rendezett lett a tájkép is.

Domaszéken a települési szilárdhulladék begyűjtését engedéllyel rendelkező szervezet végzi. A begyűjtött hulladékok a korszerű, műszaki védelemmel ellátott, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő Szeged, Sándorfalvi úti Regionális Hulladékkezelő Telepe kerül beszállításra.

A gyűjtés heti egy alkalommal történik. Lomtalanítást évente egy alkalommal szerveznek. A községben szelektív hulladékgyűjtő szigeteket is kialakítottak. A gyűjtőszigeten a szelektíven gyűjtött hulladékokat (üveg, papír, műanyag) lehet elhelyezni. A községben a felhagyott, rekultivált depónia mellett hulladékudvar került kialakításra ahová a lakosságnál keletkező veszélyes hulladékok is beszállíthatók.

A hulladékgyűjtő szigetek környéke rendezett, a térfigyelő kameráknak is köszönhetően a környezetükben illegálisan lerakott hulladékok nem találhatók.

Zaj- és rezgésvédelem

Az üzemi eredetűek a település területén végzett gazdasági tevékenység érdekében működtetett zajforrások: gépek, szórakoztató ipari és kereskedelmi létesítmények, közlekedési telephelyek.

A gazdasági tevékenység súlypontját a mezőgazdasági és fóliás kertészeti tevékenység képezi.

A belterületi lakóterület keleti szélén és az 55. sz. másodrendű főúttól délre található gazdasági telephelyek. Az 55. sz. út és a lakóterület déli széle között beépítetlen védő sáv található, amin belül helyezkedik el a Rózsakert vendéglő, ahol lakodalmat és más sokszemélyes rendezvényeket szoktak tartani. Az 55-ös út és település lakóterülete közötti lakóházakkal be nem épített sávot meg kell tartani, lakóterületnek nem szabad felhasználni.

Számottevő üzemi zajforrás nincs a település belterületén. A lakóterületbe beékelődve számos kisebb telephely fordul elő. Ezek zajkibocsátása a végzett tevékenységtől, a műhely kialakításától függ. Egyedi műszaki zajcsökkentésük általában megoldott, vagy megoldható. A szolgáltató létesítményektől származó zajok a boltok hűtő rendszerétől és a vendéglő környezetében okozhatnak zajpanaszt. Domaszék közlekedési zajterhelését az 55. sz. másodrendű főút határozza meg.

16. VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS, KÖZVILÁGÍTÁS, ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

Nagyfeszültségű hálózat: A város északi külterületi részén halad keresztül a Szeged - Paks 400 kV-os légvezeték, amely térségi jelentőségű. A Pakson termelt villamos energiát ez a távvezeték juttatja el az ország dél – keleti régióiba. A térség villamos energiaellátásának biztonságosabb üzemvitele céljából 400 kV-os légvezetékes összeköttetés létesült Szerbia és Magyarország között. Az erre a célra megépült Szeged – Szabadka 400 kV-os légvezeték Domaszék keleti majd déli részén halad keresztül. A térség villamos energiaellátását biztosítja a Szeged – Kiskundorozsma – Mórahalom – Kiskunhalas 120 kV-os légvezeték. A légvezeték nyomvonalán Domaszék területén épült a Kiskundorozsma 120/20 kV-os állomás. Az állomáshoz csatlakozó 120 kV-os légvezeték a Kiskundorozsmai 120/20 kV-os állomástól Mórahalom, majd Kiskunhalas irányába halad tovább. A Szerbia és Magyarország közötti 400 kV-os összeköttetésen kívül 120 kV-os légvezetéken is biztosított a két ország energiaellátó rendszerének kooperációja. Ezt a célt szolgálja a Szeged – Szabadka 120 kV-os légvezeték, amely a 400 kV-os vezetékkel párhuzamosan a település keleti és déli részén halad.

Nagyfeszültségű transzformátorállomás: Szeged és a tőle nyugatra eső környező települések villamos energiaellátását szolgálja a DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft. tulajdonú Kiskundorozsma 120/20 kV-os állomás. Az 55. sz. Szeged – Baja főút mellett levő állomáson két 120/20 kV-os transzformátor üzemel, amely a jelenlegi és a távlati energiaigényt is biztosítani tudja. Az állomás automatizált, kezelőszemélyzet nélküli állomás. Az állomásból légvezetékes 20 kV-os hálózatok indulnak. Ezeknek a 20 kV-os légvezetéknek az állomás közvetlen környezetében lévő, kiinduló szakasza földkábeles.

Középfeszültségű (20kV-os) elosztóhálózat: A Kiskundorozsma – Mórahalom 20 kV-os légvezeték a település keleti szélén épült, és csak néhány külterületi transzformátorállomást lát el energiával. A Szeged Kiskundorozsma – Domaszék 20 kV-os légvezeték Domaszék belterületét, és északi külterületi részeit látja el energiával. A Szeged Kiskundorozsma – Zákányszék 20 kV-os légvezeték Domaszék északi külterületi részén halad keresztül, és az ott épült transzformátorállomások csatlakoznak a hálózathoz. A Mórahalom – Domaszék 20 kV-os légvezeték a település nyugat, dél-nyugati külterületi részének biztosítja a villamos energiaellátást, és csatlakozik a Domaszék 20 kV-os hálózathoz. A középfeszültségű külterületi hálózat teljes

egészében légvezetékes rendszerű. A településen belül is légvezetékes 20 kV-os rendszer van kiépítve.

Transzformátorállomások: A külterületi és a belterületi transzformátorállomások is a légvezetékes 20 kV-os hálózathoz igazodóan oszlop transzformátorállomások. A község belterületén 17 db oszlop transzformátor állomás üzemel. A külterületen 70 db oszlop transzformátorállomás biztosítja az elektromos energiaellátást. A transzformátor-állomások listáját a dokumentációhoz mellékeljük. Mind a belterületen, mind a külterületen a meglévő transzformátorállomások a jelenleg szükséges energiaellátást biztosítani tudják.

Kisfeszültségű hálózat: A meglévő kisfeszültségű hálózat többségében légvezetékes, illetve léghábeles kiépítésű. A külterületen a jövőben is léghábeles kisfeszültségű hálózat építhető. A belterületen a villamosenergia ellátó hálózat a település teljes területén kiépült. A fejlesztéshez szükséges villamosenergia igény általában a hálózat bővítésével illetve új transzformátorállomások építésével biztosítható. A belterületen a meglévő kisfeszültségű hálózatok felújítása esetén, a csupasz légvezetékes hálózatok léghábeles hálózatra történő átépítése lehetséges. Új hálózat csak földkábelrel építhető.

A település közvilágítása: A település közvilágítási hálózatának korszerűsítése megtörtént, a közvilágítás megfelelő. Az új beépítésű területen, a kisfeszültségű hálózattal azonos módon, földkábeles beton kandeláberes közvilágítás építése javasolt.

Távbeszélő ellátás: Domaszék községben a telefonhálózat a település teljes egészére kiépült. A telefonhálózat üzemeltetője az Invitel Zrt. A település a 62 sz. körzetszám alatt a távhívó hálózatba van bekötve. A távbeszélő csatlakozás optikai kábelrel Szeged - Kiskundorozsma irányából van kiépítve. Az optikai kábel a település központjában, a Polgármesteri Hivatal szomszédságában levő telefonközpontba csatlakozik. A központ korszerűsítése digitális típusú központra megtörtént. A központ helye: Köztársaság tér 3., RDLU digitális központ. A telefonközpontból a kitéplések alépítményesek és földkábelesek, de a hálózat többségében légvezetékes kiépítésű. Igény esetén a telefonhálózat bővíthető.

Kábeltelevíziós hálózat: A KTV rendszer tulajdonosa és üzemeltetője az M-Telekom Nyrt. A KTV optikai csatlakozó hálózata Szeged irányából az 55. sz. főút mellett halad, majd Domaszék déli határát elérve a Kistérségi optikai rendszerhez csatlakozva jut el a település központjába. Az optikai kitéplési pont a Petőfi S. utcában szabadtéren van. A településen belül többségében a DÉMÁSZ oszlopsorán haladó QR-540 tip. léghábeles hálózat épült. Egyes szakaszokon azonban alépítményes és földkábeles szakaszok is létesültek.

Kistérségi optikai hálózat: Mórahalmi központtal, Mórahalom környéki települések bevonásával kistérségi informatikai optikai hálózat épült ki, amely összeköti a Mórahalom környéki településeket.

Megújuló energiaforrások: A Dél-alföldi földrajzi környezet, a napsütéses órák számát tekintve rendkívül alkalmas 500 kW-nál nem nagyobb teljesítményű naperőművek telepítésére. Napelem park telepítésére a külterületi más célra csak részben használható területrészekon van lehetőség. A napelem parkok építésére komoly lehetőségek vannak a megújuló energiaforrások hasznosítása terén.